



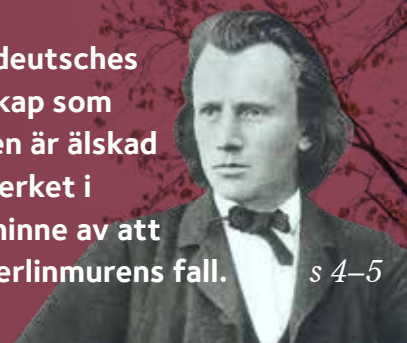
Vi har många konfirmander i år. Och det går fortfarande att hänga på! Start i mitten av november. Ta chansen! s 2

Prästen Anders Westius gör ofta inbrott vid våra altaren. Möt honom och hustrun Lena!

PORTRÄTT s 8–10

Johannes Brahms "Ein deutsches Requiem" har ett budskap som kan tala till alla. Musiken är älskad av många. Vi framför verket i Brännkyrka kyrka till minne av att det gått 30 år sedan Berlinmurens fall.

s 4–5



Brännkyrkabladet

Information från Brännkyrka församling

Svenska kyrkan • oktober 2019

Vad gör och vad vill en biskop? Stockholms stifts nye biskop Andreas delar sin vision.

s 3

Under Allhelgonahelgen kommer tusentals människor till kyrkor och kyrkogårdar. För att tända ljus och minnas sina kära. Seden är ganska ung här i Sverige men har vuxit till den kanske största kyrkliga helgen på hela året.



FOTO: HAKAN FLANK

Här minns vi dem som gick före oss

s 6–7

"När jag är svag – då är jag stark"

(2 Kor. 12:10)

Att vara stark är nog den rådande normen i dagens samhälle. Det finns snart ett gym i varje kvarter. Det gäller att vara fysiskt stark, för att orka med ett hårt arbetstempo. Man behöver också vara ekonomiskt stark för att ha råd att leva bra i dagens samhälle. Och så måste man vara psykiskt och andligt stark för att kunna orientera sig och hitta sin identitet i dagens mångkulturella och mångreligiösa värld. Ja, att man skall vara stark – det är den rådande normen. Detta kombineras ofta med en idé om att var och en skall och kan vara "sin egen lyckas smed". Bara du anstränger dig så kan du bli vad du vill.

Detta är naturligtvis en lögn, vi har alla så olika förutsättningar i livet. Vi är mitt i vår planets klimatkris. Det har inte undgått någon av oss. Hur skall det gå? Hur skall krisen lösas? Några ropar på starka ledare. Till och med ansedda debattörer har menat att demokratin inte klarar att lösa krisen. Man tänker sig att nu krävs upplyst despoti. Starka ledare med rätt åsikter och mycket makt.

Men demokrati är så mycket mer än form. Demokrati är också innehåll. Håller vi oss endast till formen så drar vi oss till minnes att nazisterna i Tyskland kom till makten genom att vinna ett parlamentsval.

Samma sak kan sägas om kristendomen. Att fira högmässan efter handboken är ingen garanti för ett kristet sinnelag. Det riktigt viktiga, var man har sitt hjärta, låter sig inte styras av parlamentarisk demokrati eller högmäsoordningen.

Det ledarskap som krävs för att lösa

klimatkrisen. Den som handlar om livets överlevnad på jorden och om det kulturella och religiösa klimatet. Det är ett kollektivt ledarskap. Det är inte några få starka personers insatser som behövs, utan att vi alla tar ansvar.

Nu är det inte var och en som skall vara stark utan enheten mellan oss som skall vara stark. Och för att detta skall fungera är det viktigt att visa också sin svaghet. Att ge uttryck för sin rädsla, sin ångslan och kanske sin barnslighet.

Vilken klimatkris är angelägnast? Den fysiska eller den andliga? Det är förstas den fysiska. Kan vi inte äta, dricka rent vatten och andas så kan vi inte leva. Kan vi inte leva så kan vi inte heller vara kärleksfulla mot varandra. Därför är det viktigt att kyrkan och församlingarna engagerar sig i klimatfrågan. Det gäller det dagliga arbetet med energianvändning, transporter och källsortering.

Några menar att kyrkan inte skall lägga sig i politiken utan hålla sig till det religiösa. Den personliga tron. Men tron måste få konsekvenser i det dagliga livet. "Bli ordets görare, inte endast dess hörare" (Jakobs brev 1:22). Och vi är inte ensamma.

*"Han gick in i din kamp på jorden
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han kände din puls.*

*Han blev trött liksom du
– och han älskade dig över allt"*
(Sv. ps. 358)

Johan Blix

TIDIGARE

TILLFÖRORDNAD KYRKOHERDE
I BRÄNNKYRKA FÖRSAMLING

TIPS!

Sinnesro

Den sista onsdagen varje månad firar vi Sinnesromässa i Vårfrukyrkan klockan sex på kvällen. Det är en enkel och nära gudstjänst med nattvard inspirerad av tolvstegsrörelsen.

Istället för predikan delar någon i församlingen en betraktelse. Vårt eget "husband": Cecilia Q Öhrwall, sång och Esbjörn Öhrwall, gitarr, står för musiken tillsammans med Robin Spurrier på orgel/piano.

Gudstjänsten avslutas med att vi gemensamt ber sinnesrobönen: "Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstånd att inse skillnaden." Välkommen!



För några år sedan bestämde vi oss för att sluta flyga och ta bort utlandsresorna bland våra konfirmationsalternativ. Vi tänkte, hur ska det gå nu? Kommer någon att vilja anmäla sig till konfirmation? Svaret är: Ja, det vill ni! Inför Konfa 2020 har vi fler anmällda än på flera år.

Att konfirmera sig är kul! Du får prata om det som är viktigt för dig, får åka på läger, får nya vänner...

När vi frågar ungdomar som valt att konfirmera sig om vad de fått med sig säger de: Minnen, det var mycket bättre än väntat, roligare än jag trodde.

Vi vill ge dig en möjlighet att utan krav och prestige prata om vad som är betydelsefullt i ditt liv, dela erfarenheter, växa och känna ett egenvärde och fundera på vad tro och Gud är. Prova att tro och leva som kristen.

Nu har vi alltså många ungdomar i vår församling som går i årskurs åtta och som vill prata om livet och tro, träffa andra ungdomar och åka på läger. I år kan du välja mellan tre olika konfirmationsgrupper – Vecko-grupp, Fjällgrupp och Sommargrupp.

Det går fortfarande att anmäla sig på brannkyrka.org/konfa

Avspark för alla onsdag 13 november 18.00 i Vårfrukyrkan, Fruängen. Åt en wrap, drick en dricka, träffa alla oss som jobbar med konfirmation och fira gudstjänst tillsammans.

Lovisa Oscarson

Svenska kyrkan 
BRÄNNKYRKA FÖRSAMLING

BRÄNNKYRKABLADET utges av Brännkyrka församling Svenska kyrkan fyra gånger per år. Redaktör: Kari Malmström. Ansvarig utgivare: Magnus Hellström. Tryck: Printografen, Halmstad. Distribution: Postnord.



POSTADRESS

Box 64, 125 22 Älvsjö
telefon 08-447 11 00 vx
växeln är öppen må-fr 9.00–17.00.
e-post: brannkyrka.info@svenskakyrkan.se

BESÖKSADRESSER

Brännkyrka kyrka och församlingsexpedition
Göteborgsv. 189–191, Älvsjö
besökstid må-fr 9.00–11.30, 12.30–15.00
Vårfrukyrkan med församlingslokaler
Fruängens kyrkogata 1–7, Fruängen C.

VI FINNS PÅ

facebook

Instagram

twitter

För telefonnummer och epost till alla medarbetare se www.brannkyrka.org

FOTO: UNSPLASH



Nye biskopen vill lyfta det lokala

FOTO: MAGNUS ARONSON

Andreas Holmberg heter Stockholms stifts nyvalde biskop. Vi kan räkna med att han kommer att synas också här i Brännkyrka församling. Det är i församlingarna det händer. Vi människor behöver mötas på riktigt, bortom skärmar, säger han.

Biskop skulle i andra sammanhang kanske kunna kallas regionchef eller landshövding eller liknande. Men i kyrkan är det inte ett yrke, det är en kallelse från Gud och man vigs till sitt uppdrag, efter ett val där stiftets präster och förtroendevalda fått lägga sin röst. Andreas Holmberg vigdes till biskop den 22 september i Uppsala domkyrka. Han efterträder Eva Brunne som varit biskop sedan maj 2009 och som nu går i pension.

Den nyvalde biskopens fokusområden är tydliga:

– Jag känner mig inspirerad och glad inför den uppgift jag nu går in i! Jag kommer att fokusera på att finnas till för församlingarna. Det är där det händer! Där kan vår längtan att möta det heliga finna vägar. Där finns verktyg för att bli uppkopplad på Gud. Där erbjuds olika sätt att lära känna han som är grejen, Jesus. Och i kyrkorna finns mängder av olika sammanhang där vi människor får chans att mötas och bygga relationer, säger Andreas Holmberg.

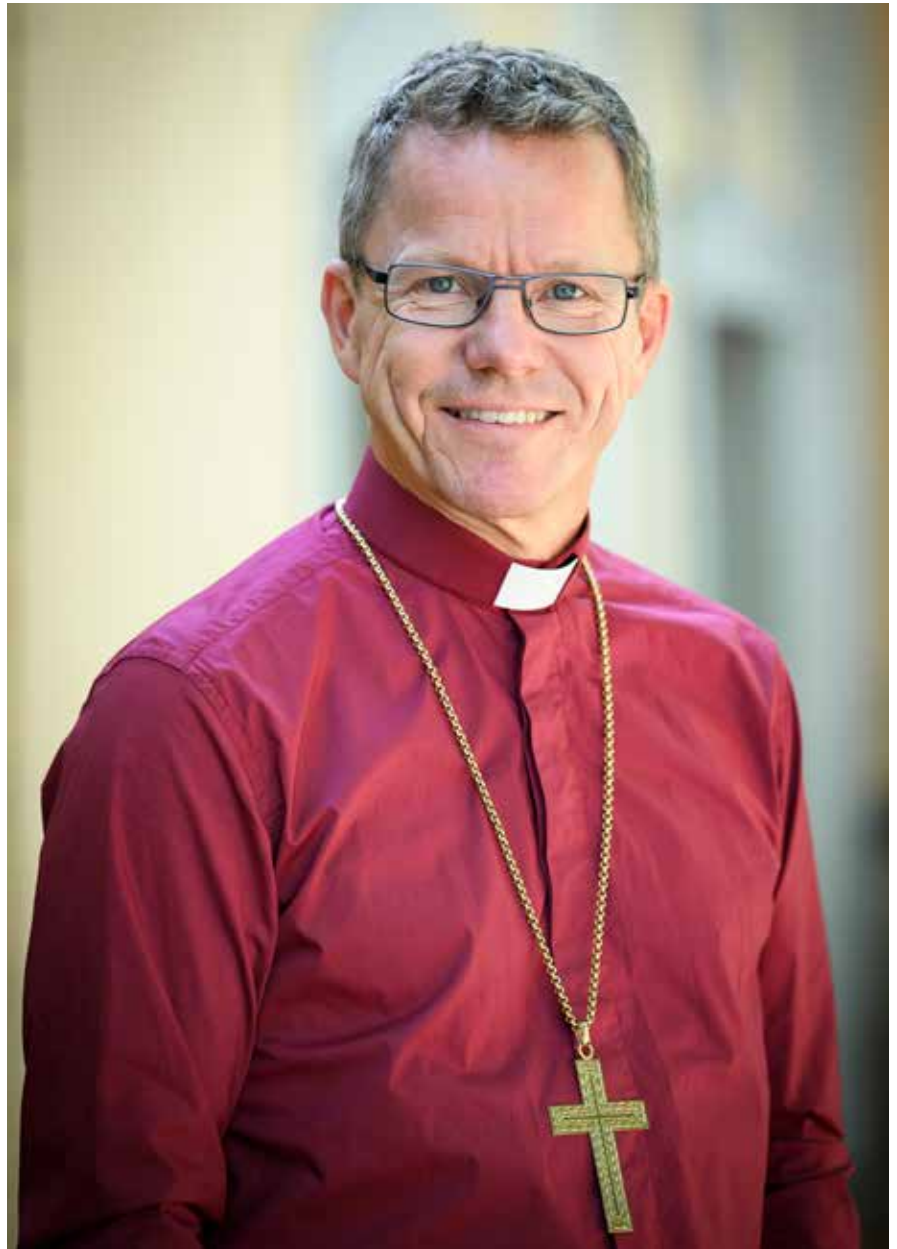
Mötet med varandra och med Kristus är nummer ett, men han vill också betona församlingen som en viktig funktion för samhället.

– Som biskop vill jag också visa på att troende människor är en fantastisk resurs i byggandet av det goda samhället. Religioner och religiösa människor utmålas alltför ofta som främst ett problem, trots att vi i första hand är en enorm tillgång för både Sverige och här i Stockholm.

**LÄS BISKOP ANDREAS
PREDIKAN VID
MOTTAGANDET
I STORKYRKAN
DEN 29 SEPTEMBER!**

[svenskakyrkan.se/
stockholmsstift/
predikan-i-storkyrkan](http://svenskakyrkan.se/stockholmsstift/predikan-i-storkyrkan)

Andreas Holmberg är född 1966 och delvis uppvuxen i Tanzania. Han prästvigdes 1993 för Stockholms stift och arbetar sedan 2012 som stiftsadjunkt med ansvar för gudstjänstfrågor och vuxet växande. Han har tidigare varit församlingspräst i Stockholm och teologisk lärare i Tanzania. 2019 disputerade han på avhandlingen "Kyrka i nytt landskap" som undersöker den teologi som växer fram i svenskkyrkliga församlingar som verkar i mångkulturella och mångreligiösa miljöer.



Som sitt valspråk har Andreas Holmberg valt Jesusorden: "Bli kvar i min kärlek".

– För mig är detta bland det allra viktigaste som Jesus säger, och det betyder tre saker: Kom ihåg vem du är! Du är högt älskad av Gud. Villkorslöst! För det andra: Räkna med Gud! Gud är här och nu! Mitt i vår vardag. Så vänd dig till Gud. Och för det tredje: Älska! Vi är kallade att älska – och inte bara våra närmaste utan också våra medmänniskor och hela skapelsen.

Mårten Gudmundhs

STIFTSKOMMUNIKATÖR

**Bli
kvar
i min
kärlek**

**Biskopen
– en andlig
ledare**

I Svenska kyrkan finns tretton stift. Varje stift leds av en biskop. Ordet biskop kommer från grekiskan och betyder tillsynsman. Biskopens uppgifter är bland annat att inspi-

rera präster och diakoner, förtroendevalda, anställda och frivilliga i deras arbete, samt viga präster och diakoner.

Läs mer på svenskakyrkan.se/biskop

På 30-årsdagen av Berlinmurens fall framför vi Johannes Brahms Ein deutsches Requiem i Brännkyrka kyrka. Ein deutsches Requiem är unikt, en dödsmässa utan latin och utan orden Jesus eller Kristus. Brahms funderade på att kalla verket "Ett mänskligt Requiem". Ibland kallar man det för "Ett Requiem för de levande". Här tecknar organist Robert Zelizi en bild av kompositören och verket.

Ett Requiem för de levande

Många av oss som är intresserade av klassisk musik vet att Johannes Brahms var en gammal gubbe med långt skägg och så stor mage att han knappt nådde fram till pianot. Samt att han hade en djupt penetrerande blick och mycket fina kompositioner, om än lite svårlyssnade. Denna bild är faktiskt helt missvisande.

Johannes Brahms föddes den 7 maj 1833 i Hamburg, i en enkel men musikalisk familj. Redan som tonåring försörjde han sig själv och familjen som barpianist, och slog igenom som musiker och tonsättare när Robert Schumann i en berömd tidningsartikel utsåg Brahms, endast 20 år gammal, till Beethovens efterträdare.

Egentligen var Schumanns beröm och mentorskap rätt olyckligt då Brahms

fick prestationsångest och hamnade i konflikt med andra tonsättare. Den berömda konflikten med Liszt hade officiellt en ideologisk karaktär, där Liszt skulle stå för den moderna, kosmopolitiska och experimentella romantiken, medan Brahms för den traditionella, tyska, och intellektuella romantiken. Men spänningen mellan de båda pianovirtuoserna kan ha varit av mycket mer privat karaktär: Liszt hade varit mycket trevlig och uppskattande när Brahms hälsade på i Liszts "musikhov" i Weimar. Under ytan kan det ha varit en tuff fäktning som handlade om konkurrens, både om publikens gunst och kvinnornas.

Ansvaret att axla Beethovens mantel var tungt. Brahms första symfoni tog tjugo år att fullborda, och den var så full av referenser och beundran för läromästaren att den kom att kallas för Beet-

hovens tionde symfoni. Men Brahms hade studerat alla de gamla mästarna mycket noggrant, vilket märks bland annat i hans första stora orkesterverk, tillika hans egentliga genombrottsverk i publikens ögon, Ein deutsches Requiem från 1868. Nästan hela verket har inslag av fugor och kontrapunkt, metoder som gamla mästare som Schütz, Palestrina och JS Bach använde. Det var ett mycket målmedvetet studium av musikhistoriens giganter, vilket var lite ovanligt vid den här tiden.

Brahms mamma dog 1865, vilket drabbade honom svårt. Tillsammans med sorgen efter Robert Schumanns misslyckade självmord, sinnessjukdom och död 1856 kan tankarna på livet och döden ha drivit honom till arbetet med Requiem och dess annorlunda uppbyggnad och innehåll. Brahms var

FOTOMONTAGE: ERIK STENSEKE



Brännkyrka kyrka**SÖNDAG 10 NOVEMBER 16.00 & 18.00****Brahms: Ein Deutsches Requiem****Brännkyrka Motettkör****Saga Ehrling Nordwall** *sopran***Mattias Nilsson** *baryton***Orkester****Robert Zelizi** *dirigent***Fri entré • kollekt**

mycket väl förtrogen med bibeln men inte aktiv i kyrkliga sammanhang. Han valde texter ur bibeln som var viktiga för honom personligen, och hela verket är både musikaliskt sofistikerat och ett personligt vittnesbörd om tron på det högre goda. Det är texter och musik som tilltalar både troende protestanter och katoliker, judar och muslimer, agnostiker och kyliga nutidsmänniskor.

Brahms valde väldigt medvetet, och blev kritiserad för det, att inte infoga någon referens till frälsaren, även om Jesus talar i verket genom citat.

Det kanske märkligaste av allt är att Brahms har valt så svåra och gammalmodiga musikaliska tekniker för att förmedla det transcendent, och ändå funkar det!

Brahms föreskrev en väldigt stor orkester, ”med minst två harpor”, samt stor kör och två solister. Det finns mycket i orkestreringen som är viktigt för känslorna, till exempel växlingar mellan mörker och ljus som förstärks just av mörka eller ljusa instrument. Femte satsens sopransolo är troligen en änglaröst, inledningens mörka stråkar är som mörkret på en teater innan ridån går upp, och uppåt- eller nedåtgående melodier betyder ofta rörelser mot himlen eller jorden, eller underjorden.

Brahms skrev också en pianovariant, för fyra händer, alltså två pianister, så man kan tänka sig att framföra musiken som ett kammarmusikaliskt körverk med pianokomp. Den riktigt stora orkestern är problematisk i ett kyrkorum, som ju ofta har mycket stor akustik, så även om en stor och duktig kör tar i ordentligt kan det vara svårt att förmedla texten. Pianoversionen däremot förlorar det mesta av tonmåleriet som orkesterinstrumenten förmedlar.

I Brännkyrka kyrka kommer vi att framföra verket med mindre orkester söndagen den 10 november 2019, på 30-årsdagen av Berlinmurens fall. Den mindre orkestern låter texten och budskapet gå fram bättre samtidigt som instrumentens klanger hjälper tonmåleriet. Att fira årsdagen av murens fall med Ein deutsches Requiem är ju självklart, verket är allmängiltigt för alla människors strävan efter att förstå meningen med livet, och döden. Berlinmuren var ett svårt hinder för att ge livet mening åt alla de miljoner människor som var inlåsta. Och även det är allmängiltigt, det finns fortfarande murar värda att raseras, och kommer alltid att finnas.

Robert Zelizi**Brännkyrka Kafé**

Populäre sångaren Robert Haglund gästas Brännkyrka Kafé för andra gången i år. Musik i jazztoner och gamla klassiker i trevlig tappning är hans specialitet, och det får vi höra även den här gången.

Torsdag 7 november 14.00–15.30 i Brännkyrka församlingshem

Du behöver inte förboka, det är bara att komma! Avgift för kaffe och godsak 40:–

FOTO: HÅKAN FLANK



Ann-Cristine Janson slutar efter 15 år i Brännkyrka församling. Framöver hittar vi henne i Högalid.

Hej då!

I maj 2004 kom jag till Brännkyrka församling. Jag hade ingen kunskap om kyrkan eller kyrksalen i Fruängen. Hade faktiskt aldrig tagit tunnelbanan till Fruängen innan jag fick tjänsten.

Det blev mitt andra hem: människorna, platsen, kyrkorna. Jag är så tacksam för alla skratt, all gråt och alla möten jag haft genom åren. Det har blivit över 15 år. Jag har döpt många barn och hållit i många begravningar, jag har mött er i sorg och i glädje. Jag har pilgrimsvandrat med er, jag har haft samtalsgrupper, sinnesromässor och retreatar. Det är så stort att jag har fått vara en del av era liv! Tack! Nu är det dags för uppbrott. Den 1 november börjar jag i Högalids församling på Söder.

Jag packar nu ihop mina pärmar och böcker, små presenter jag fått genom åren, ikonerna på väggen hamnar i ett nytt rum med en ny utsikt utanför fönstret. Jag hoppas att du fortsätter att besöka våra kyrkor och kanske en dag blir en del av alla dem som längtar efter och skapar sammanhang och möten mellan Gud och människor. Det är vi tillsammans som är kyrkan. Gud välsigne dig!

Ann-Christine Janson**EFTERMIDDAGSFILM I VÅRFRUKYRKAN****14.30 lördag 9 november Gran Torino**

Den ensamme krigsveteranen Walt är en av få vita i sin Detroitförort. Grannfamiljen tillhör det ostasiatiska hmongfolket, och när ett kriminellt gäng tvingar sonen Thao att stjäla Walts bil, en Ford Gran Torino, uppstår en oväntad vänskap. Clint Eastwoods dramakomedi behandlar möten över kulturgränser och ett USA i förändring. 116 min.

Vi ser filmen tillsammans, och bjuder efteråt in till samtal över en fika för den som vill. Fri entré!

FOTO: LOUISE HEDBERG/IKON



FOTO: JOHANNES FRANSEN/IKON



FOTO: HÅKAN FLANK



Under Allhelgonahelgen påminns vi om döden och ger liv åt minnena. Vem minns du? Välkommen till Svenska kyrkan.

Allhelgonahelgen – en av

Visste du att fler svenskar går till kyrkogården under allhelgonahelgen än till kyrkan på jul och påsk? 2017 besökte nästan 40 procent en kyrkogård under högtiden, och förra året satte SL in extratrafik för att minska trängseln på tunnelbanor och bussar vid den största rusningen. Samtidigt har flera närbesläktade högtider gjort entré i det svenska medvetandet; vid sidan om Halloween syns mexikanska Día de muertos allt mer i populärkulturen. Hur har traditionerna uppkommit, och vad är skillnaderna mellan de olika högtiderna?

Ritualer för att hedra bortgångna har troligen funnits lika länge som människan själv, med olika uttryck på olika platser. Det vi idag känner som Alla helgons dag har sitt ursprung i den tidiga kyrkans minnesdagar över martyrer. Från början hade alla som offrat sitt liv för den kristna tron en egen dag i kalendern, men efter ett tag blev dessa så många att det var enklare att uppmärksamma alla på en enda dag.

Kyrkorna kring östra Medelhavet lär ha varit först med denna idé; redan på 300-talet talade kyrkofadern Efraim syriern om den 13 maj som alla martyrs dag. Samma datum tycks ha återkommit genom århundradena, och den 13 maj 609 invigdes templet Pantheon som kristen kyrka i Rom av påve Bonifatius IV. Den tillägnades förutom jungfru Maria samtliga martyrer, vilket blev startskottet för ett årligt återkommande högtidlighållande i den eviga staden.

I samband med att påve Gregorius III öppnade ett kapell för helgonrelikier i Peterskyrkan ett drygt sekel senare kom den 1 november att bli dagen för alla helgons åminnelse – inte bara de som lidit martyrdöden. Efter ytterligare ett sekel påbjöds högtiden i hela det tysk-romerska riket av kejsaren Ludvig den fromme, och så småningom etablerades hösttraditionen i stora delar av Europa. I den ortodoxa kyrkan lever dock firandet på våren kvar, där helgonen hedras den första söndagen efter pingstdagen.

Att vi idag uppmärksammar alla som gått bort och inte bara helgon kan vi tacka just ett helgon för – sankt Odilo, abbot vid det inflytelserika klostret i franska Cluny under 1000-talets första hälft. Det berättas att en skeppsbruten pilgrim fick en syn där han såg bortgångna själar utstå reningens eld för sina synders skull. Väl hemma bad pilgrimen Odilo att införa en särskild dag för alla dessa lidande själar, och den 2 november – dagen efter Alla helgons dag – etablerades som Alla sjä-lars dag i Cluny. Snart spreds traditionen i hela Västeuropa. Med allhelgonaftonen den 31 oktober bestod nu allhelgonatiden av tre dagar.

På Irland och i andra keltiska områden sammanföll allhelgonafirandet med den gamla hedniska skördefesten Samhain, som också troddes vara en tidpunkt då andarna lättare kunde röra sig mellan

världarna. I mötet med helgontraditionen utvecklades det som kom att bli Halloween, och det spred sig sedermera i den anglosaxiska kultursfären. Namnet kommer från den engelska benämningen på alla helgons afton, All Hallows' Eve, och det är alltjämt den 31 oktober som gäller för den som vill fira Halloween på rätt dag.

På ett liknande sätt uppstod Día de muertos (på svenska "de dödas dag") när katolicismen mötte mångtusenåriga indianska sedvänjor i Mellanamerika efter Columbus ankomst. Día de muertos firas till skillnad från Halloween dagen efter allhelgonadagen, den 2 november, och kännetecknas bland annat av karaktäristiska dödskalldedekorationer. Högtiden präglas av glädje snarare än dysterhet, vilket skildras ingående i Disneys stor-succé från 2017, Coco.

I Sverige finns allhelgonafirandet för första gången belagt i Vallentunakalendariet 1198, och under medeltiden betraktades högtiden också som vinterns första dag. Trots att den inte hade samma status som jul, påsk och pingst tyder hållandet av så kallade allhelgonagillen på en viss betydelse. När reformationen kom på 1500-talet låg den katolskt präglade helgen i farozonen, och Alla sjä-lars dag avskaffades. Själva allhelgonadagen kvarstod dock som helgdag ända till 1772, då en omfattande almanacksreform genomfördes.



FOTO: HENRIK BOKEDAL

Allhelgona- öppet i Bränn- kyrka kyrka

GÖTALANDSVÄGEN 191, ÄLVSJÖ

Fredag 1 november

Kyrkan är öppen för ljusständning och enskild andakt.

Bemanning från 14.00.

18.00 firas allhelgonaandakt, därefter öppet till 20.00.

Lördag 2 november

11.00 firas högmässa, därefter öppet hela eftermiddagen.

18.00 Musik- och minnesgudstjänst, sedan öppet till 20.00.

Söndag 3 november

11.00 firas högmässa, därefter öppet till 15.00.

Levande musik spelas regelbundet och möjlighet till samtal finns. Lördag och söndag fika i kyrkkällaren.

**Kom
till
kyrkan
och
tänd
ett
ljus!**



FOTO: MAGNUS ARONSON

kyrkans största

Mot slutet av 1800-talet började det bli vanligt att tända ljus vid gravar, men ofta skedde detta på julafton. Kring andra världskriget kom nya impulser från kontinenten, och i efterkrigstiden började svenskarna resa och tog med sig nya sedvänjor hem. Nu närmast exploderade det vi ser idag. På några korta decennier förändrades mycket. I början av 60-talet förekom gravljus på 91 procent av landets kyrkogårdar, och idag är siffran troligen 100 procent.

Den ökade populariteten ledde till att en helgdag åter blev aktuell, men nu inte som tidigare den 1 november. Vid den här tiden var lördagen fortfarande en arbetsdag, och i kalenderreformen 1952 beslutade riksdagen efter motioner om fler arbetsfria dagar under hösten att den

lördag som infaller mellan den 31 oktober och den 6 november ska vara helgdag. Alla helgons dag.

I Svenska kyrkan är det, precis som i Brännkyrka församling, vanligt att per brev särskilt bjuda in den som mist en närstående under det senaste året till allhelgonahögtiderna. Här i Brännkyrka firar vi ett antal gudstjänster, och har öppet för samtal och möten. Tillsammans får vi sörja och minnas, men också dela vårt hopp om att det finns något bortom graven, en kraft som är starkare än döden. Även om det är helgonen som ger namn åt traditionen är allhelgonahelgen i mycket en påminnelse om att vi alla är heliga, tack vare Guds kärlek till oss.

Erik Stenseke

Varifrån kom pumpan?

På 1990-talet blev pumpor, spöken, liemän och monster nya inslag i det svenska allhelgonafirandet. Det var Halloween som sjorde sitt intåg här.

Halloween-traditionen har sitt ursprung i den keltiska årstidshögtiden Samhain. Natten mellan oktober och november ansågs fylld av övernaturliga krafter. För att blidka onda väsen satte man ut mat och dryck. Man klädde också ut sig och gjorde diverse upptåg.

Lyktor tände man tidigt, utskurna ur rovor. De kallades (och kallas) Jack o' Lanterns, efter smeden Jack som enligt sägnen var en ond man som lurade

djävulen och därför inte blev insläppt vare sig i himlen eller i helvetet efter sin död. Med en enkel lykta av ett glödande kol inuti en rova lyste han sig sedan omkring under eländiga irrfärder utan att finna frid.

Med irländska immigranter kom Halloween-seden till USA. Där blev snabbt pumpan en självklar och mer färgstark Jack o' Lantern.

Att se en lysande pumpa på en kyrkogård kan kanske upplevas som att bevittna ett helgerån – men kan också betraktas som en naturlig sammansmältning av traditioner.

Kari Malmström



FOTO: PIXABAY



Anders och Lena
vid Långsjöns strand.

FOTO: HÅKAN FLANK

De vill göra en insats

Anders är prästen som inte riktigt vill gå i pension. Lena är volontären som vill bidra. Paret Westius syns till både här och där i Brännkyrka församling. Anders har aldrig varit anställd församlingspräst just här, men har de senaste åren allt som oftast hoppat in i gudstjänstlivet. Lena hittade qigongen, syföreningen och Fredsgruppen. Nu är de fast. Brännkyrka är deras församling.

Församlingsbor har de varit i 22 år. De bor vid Långsjö torg tillsammans med den egensinniga katten Siri. Ett par har de varit i 51 år. Gemensamma år av liv, med ganska tydliga kapitel.

De träffades på dans. Det var i studentkvarteren på Körbärsvägen och året var 1968. Tycke uppstod omgående.

– Det var en studentpräst som ordnade med något så häftigt som en danskväll som avslutades med nattvard! Det var så pass unikt att det till och med stod om det i Aftonbladet, berättar Anders.

Han var teologie studerande och ville bli präst. Även om det hade tagit några år att komma fram till det vägvalet. Anders

pappa Lars Carlzon var också präst, sedermera biskop i Stockholms stift åren 1979-1984.

– Som många prästbarn tog jag avstånd i tonåren, vad jag än skulle bli så inte var det präst!

Anders ler stillsamt och förklarar:

– Jag tyckte att många andra präster var pompösa och stöddiga. Det här är ju rätt länge sedan. De hade lärt sig att tala utan mikrofon...

Prästerna var alltså högröstade och förmodligen ofta ganska auktoritära. Då, på statskyrkans tid, hade kyrkan också en annan roll i samhället än idag. Den var en del av "makten".

Anders hade idéer om att bli arkeolog. Han provade på att vara reseledare i Grekland i ungdomen. Men sedan kallade Gud trots allt. Då är det bara att följa.

Lena var sjuksköterskestudent, och skolkade från att sjunga med musikstudenterna för en dejt med Anders dagen efter den där dansen.

– Jag ljög och sa att jag hade maginfluensa. Jag och Anders åkte ut till

Djurgården och promenerade – och tror du inte att vi träffade på några av dem...

Det blev alltså ingen lyckad "vit lögn".

När människor blir förälskade öppnas ofta fönster, just där och då – en villighet att följa den andra ut på utforskade hav.

– Jag hade varit med i ett folkdanslag ett tag, och släpade med mig Anders redan dag ett, berättar Lena.

– Det är inte min grej egentligen, påpekar Anders.

Men de har till och med dansat Hälsingehambon och hamnat på en hedrande 350:e plats bland bortåt 900 dansande par. Och Anders konstaterar glatt:

– Det var kul!

Det bildades en kör ur folkdanslaget, Sacré Coeur.

– Det som är roligt är att vi från folkdanslaget träffas varje år, säger Lena.

– Vi har kräftskiva och något på våren, tillägger Anders.

Anders har viggt flera i folkdansgänget, döpt deras barn och begravt deras föräldrar.



FOTO: PRIVAT

Bröllopsfotot från 1971.

Att intervjuva detta sammansvetsade par är spännande. De kompletterar varandra, fyller gärna i varandras svar och för fram varandra. Han lite mer lugn och eftertänksam, hon mer snabb och bubblande.

– Lena är körsångare, hon har gått på Adolf Fredrik, säger Anders.

Lena tar upp tråden och berättar att hon sedan 2001 sjunger i Chorus Stockholmia, en fristående kör som repar i Markuskyrkan i Björkhagen.

– Anders känner att han gör nytta när han tar de här begravningarna, säger Lena.

Hon syftar på hans inbrott här i Brännkyrka församling, där han alltså vikarierat en hel del de senaste åren.

– Det känns bra att få vara med och göra ett fint avsked för någon som betytt mycket för sina anhöriga, säger Anders. Det känns meningsfullt. Och det är roligt att döpa såklart.

Nu dags för kapitlet i livet. Anders och Lena gifte sig 1971 i Tyresö kyrka. De var snart klara med sina utbildningar och gick ut i yrkeslivet. Dessutom bildade de familj. 1974 kom David, 1978 kom Henning.

Lenas första jobb var på Sachska barnsjukhuset, sedan var hon på barnvårdscentralen i Sundbyberg i 20 år. Anders blev efter prästvigningen pastorsadjunkt i Huddinge församling, i Skogås-Trångsund.

Han och en annan lika nybakad fick ta hand om hela ruljansen.

– Kyrkoherden kom åkande varje fredag för att kolla att vi överlevt!

Mer handledning än så blev det inte, men överlevde gjorde de.

Efter adjunksåret kom han till

Bromma församling och verkade där i distriktet Mariehäll i 17 år.

När Anders började sin prästbana var mycket annorlunda jämfört med idag.

– Jag har varit med om att det blev fler och fler kvinnor som blev präster, och mycket mer av samarbete. Församlingsverksamheten växte och fler anställdes. Det var en förändring som kom, jag insåg redan då att det var bra, säger Anders.

Han gick en utbildning i psykosocialt samarbete. En uppgift var att skriva om den egna arbetsplatsen.

– Jag fick syn på många saker, funktioner och roller hos kyrkoherde, kyrkoråd och även kanslichef, säger han. Det var utvecklande.

Till hans ansvarsområden i Bromma hörde andakter på det dåvarande så kallade sinnessjukhuset Beckomberga, i allt väsentligt likt institutionen Långbro sjukhus här hemma i Brännkyrka.

– Man lärde sig mycket av det. De satt inte och lyssnade på vad man sa direkt. Det var en helt annan dynamik i det, säger han.

Nästa kapitel är Ersta-epoken. Anders längtade efter något nytt och sökte sig vidare. Han hade lett tjänsten jourhavande präst tillsammans med en kompis, som då var chef för arbetslaget i Ersta kyrka. Kompisen fick en ny tjänst och tipsade Anders om att söka hans gamla. Och på den vägen blev det. Anders fick jobbet.

Ersta kyrka hör till Ersta Diakoni, en organisation med anor från 1850-talet. Här bedrivs vård, omsorg, diakoni och utbildning. 1989 kom paret Westius in i denna miljö. Anders nya jobb blev en blandning av "kyrkoherde" i Ersta kyrka, föreläsare, administratör och forskare. Och Lena tog hoppet från barns hälso- och sjukvård till att arbeta med äldre. Hon sökte sig till Mariahemmet, också på Ersta, och arbetade som sjuksköterska där fram till pension.

De beskriver samstämmigt att det var väldigt roligt på Ersta, där vimlar av människor som brinner för det de gör.

Från Brommatiden hade Anders med sig känslan av att högmässan var död som gudstjänstform.

– Men på Ersta var det fullt i kyrkan och alla visste vad de skulle göra!

Han ger sig ut på det provtänkande planet ett tag:

– I högmässan kan man känna sig som en stins, kan känna sig duktig som präst – men vi behöver en församling också. Huvudsaken är att folk får utlopp för sin längtan efter en andlig gemen-



FOTO: HÅKAN FLANK

Ersta kyrka i Stockholms stift är fristående och hör inte till någon församling. Den invigdes 1872.

skap och får sjunga tillsammans!

Här i Brännkyrka har Anders lett ganska många högmässor under sina år som extraresurs.

– Högmässan, jag tycker om den, men det har två sidor, säger han. Funkar gudstjänstformen för vanliga nutidsmänniskor? Jämfört med oss som är födda in i kyrkan?

När de kom till Ersta fick de flytta in i en tjänstebostad i Stortorp i Fastatrakten, vid Drevviken.

– Man kunde komma hem från jobbet och hoppa i sjön, på sommaren, erinrar sig Anders.

Här kommer kapitlet Brännkyrka in i bilden.

– Vi tänkte att vi måste nog tänka på en egen bostad, livet efter pensionen. Jag tror att vi var smarta och tänkte till i tid, konstaterar Anders.

– Vi hade tre kriterier, berättar Lena. Jag ville ha ett fyrkantigt kök, Anders ville bo vid en sjö och så ville vi båda ha öppen spis.

Det blev ingen öppen spis, men de har en bild på tv:n som sprakar lite och lyser upp vid behov.

1997 blev de alltså församlingsbor. Några år senare var pensionen ett faktum och då sökte de sig till sin nya församling.

Under Erstaåren hade Anders fördjupat sig i ämnet demens, framför allt förhållningssätt gentemot den drabbade. Han har forskat, undervisat och också gett ut boken "I berättelsen finns jag" med medförfattaren Ulla Petersen.

– Jag ville gärna dela det i Brännkyrka, så jag kontaktade dåvarande kyrkoherden och fick komma och berätta för hela personalen, berättar han.

I samband med detta fick han också frågan om att hoppa in ibland, som präst-

"Funkar gudstjänstformen för vanliga nutidsmänniskor? Jämfört med oss som är födda in i kyrkan?"



En praktisk handbok som beskriver tre metoder för att möta personer med demens.

verbum.se
bokus.com
adlibris.com



resurs. Han sa ja med glädje. Och ganska mycket tjänstgöring har det blivit, inte minst under somrar och semestertider.

– Det är ett privilegium, att det inte är tvärstopp vid pension, säger Anders. Jag får göra det som kändes viktigt när jag blev präst. Sista året jag jobbade på Ersta blev det mycket administration. Det känns fint att få göra det här. Andakter på äldreboenden tycker jag är viktigt.

– När jag slutade jobba började jag på qigongen i Fruängen, berättar Lena.



FOTO: PRIVAT

Gläntan i Smålands skogar. Här har de ett vattenhåll!

Hon beskriver qigongen som en tydlig församlingskärna, många av deltagarna deltar i mycket annat också.

Hon fick nya bekanta och gick med i dåvarande syföreningen, numera Torsdagsträffen. Fredsgruppen blev nästa steg, där blev Lena aktiv för några år sedan. Hon är med och bemannar loppisen i Fruängen och ordnar med den höstliga basaren.

Hur hett behovet av vikarier än är i Brännkyrka så är vissa sommarveckor fredade från jobb och volontäruppdrag. Då är paret Westius i sommarhuset utanför Gränna som delas med Anders syskon.

– Min farfar byggde stället på 1940-talet. Jag har hela min barndoms somrar där, och de egna barnens, säger han.

Lena och Anders utstrålar livsglädje och jordnära förankring. De trivs i det lugna och den ganska lilla världen. Sönerna med familjer finns i Stockholms-trakten så det är lätt att få till umgänge. På senare år har de rest en del inom Europa, var nyligen på Sardinien en vecka.



FOTO: PRIVAT

Sardinien 2019.

Engagemanget i och intresset för andra finns där hela tiden som drivkraft. De är mycket intresserade av människor båda två.

– Anders fortsätter att jobba, jag orkar inte längre, men som volontär kan man göra en insats, säger Lena.

Hon är även volontär för Ersta. Och Anders har faktiskt en och annan gudstjänst i Ersta kyrka. Life goes on...

Kari Malmström

Syföreningen blev Torsdagsträffen

När Fruängens kyrkliga syförening lades ner för några år sedan – som förening, med årsmöten och styrelse och stadgar och sådant – så ville medlemmarna ändå fortsätta arbetet. I det dolda uppstod Torsdagsträffen, som var fjortonde dag samlas i Vårfrukyrkans lokaler. Vad gör de? När de träffas fikar de mest, men mellan träffarna håller de stickor och symaskiner igång. Och vissa träffar ägnas åt "paketinslagning".

– Vi gör babypaket till organisationen Human Bridge, berättar Lena Westius.

Ett babypaket är helt enkelt ett startkit för en nyfödd, med bland annat filt, mössa, tygblöjor och lite hygienartiklar. Human Bridge skickar babypaket till länder i Afrika, Östeuropa och Mellanöstern i samband med sjukvårdssändningar.

– Alla kan bidra på något sätt. Den som inte handarbetar kan ju köpa ett par barntvålar eller några tvättlappar och ta med, fortsätter Lena.

Torsdagsträffen välkomnar flera deltagare. Nästa sammankomst är torsdag 31 oktober klockan 13.00–14.30 i Sarasalen Vårfrukyrkan. **KM**



FOTO: PIXABAY

Föreningen Brännkyrka Fredsgrupp anordnar

höstbasar

lördag 23 november 11.00–14.00

i Mariasalen, Vårfrukyrkans församlingshem

Kaffeservering med hembakt bröd, loppis, tombola, lotterier samt försäljning av bland annat leksaker, julpynt, kläder, hemstickat – nytt och gammalt!

Behållningen går till världens behövande.

Inga mellanhänder. Hjälp oss att hjälpa!

Föreningen tar tacksamt emot bidrag till sitt arbete på plusgiro 564689-8 eller via Swish 123 610 96 15 (skriv gärna "Gåva" som meddelande).

Läs mer på www.brannkyrka.org/fredsgruppen



FOTO: PIXABAY

Personalförändringar

Magnus Hellström har slutat som kyrkoherde i Brännkyrka församling. Rekrytering av tillförordnad kyrkoherde pågår. Mer information kommer.

Nya komministrar i församlingen är Emelie Spjut och Gustav Frostebled. I november välkomnar vi även Tore Skytén som komminister.

Sandra Vallin slutar sin pastorsadjunkttid här i Brännkyrka den 4 november. Sandra byter då församling till Högalid, där Ann-Christine Janson fortsätter att vara handledare eller mentor för henne pastorsadjunkttiden ut.

Ann-Christine Janson

Brännkyrka krysset

De fem först öppnade rätta lösningarna belönas med en Frälsarkrans (se nedan)

KORSORDSKONSTRUKTÖR: HANNA FREDHOLM



BILD: PIXABAY.COM										10 NOV KAN DU LYSSNA TILL I BRÄNNKYRKA K:A	↓	KAFFE MED MJÖLK HÄLLER FÖRÄRE I	↓	FIRAS 9 DECEMBER	DRAG- MASKIN	↓	LÖVTRÄD FIXAR FRISYREN
INFANTIL		↓															
LITEN GRÖN SAK		↓												HURRA I SPANIEN INNER- STAD			
↓																HELGON- LÄMNING	
ÖVER- FALL																	
EN SORTS POTATIS												MÄRKLIG HÄNDELSE			SVUNNEN TID		SES KORT- HUSET
HÖGLJUTT VÄDER							SALT- BEHÅL- LÄRE		FORE C	↓							
↓														SKA VÄL SLIT- STARK			
↓																	
↓		ROVAR- BAND	↓	SCORESBY SUND ÄR EN	LÄNGRE FRAM	HÄR KANSKE OLYCKLIG SÄLT	↓	DEL AV KRONA	GOLV- SKYDD	STRECK I RÄKNIN- GEN					HÄRT VATTEN EN SORTS SMÅGODIS		
↓							↓										
↓														ARBETARI VÄRDEN MÖBEL- JÄTTE			
↓				SVAGARE ÄN PARFYM		SINNES- ORGAN				PEDAL	TALA UTAN LJUD						 ÄR LITURGISK FÄRG PÅ ALLA HELGONS DAG
FILM- MEDIUM						IMPERATIV AV RESA				CUCULUS CANORUS	↓				50	→	GÅ FRAM OCH TILLBAKA
UTLÖPARE						VÄSSTRÄ											
↓								HÄRD YTA SPRÅK- RÖR							SES MED VALE		
↓		STORT EXEMPLAR	STJÄRN- KRYDDA	UTPUM- PAD					UTAN TVEKAN	MAN KAN ÄTA GURKANS						MITT I GATA DRAR INTE JÄMNT	
↓				↓	TANK- SPRIDD		STÄLLA SIG I VÄGEN	ILLA- SINNAD		GÖR SMÅ HÄL		LITET BO		EN AV SÖU	HÄR DEN SOM SÄGER AJ		
↓		BENDEL				ANDREAS ÄR NY BISKOP I STOCKHOLMS STIFT	→								KOREO- GRAF- MATS		KOMPOT- TEN
↓		TILLTAL				GÅR PROBLEM- FRI PÅ	GÖRS I FOTBOLL ENOKS FARFAR						HÄR NÅGON ANNANS				
↓		SKYMMER SIKTEN	→					PÅ BRÄK- MAKARE- GATAN							TILLÄGGS- PENSION		LIDELSE
↓		BAD- PLATS	LUK 11:3 VAR INTE					HA TILL- SAMMANS STRON- TIUM					GRYNING VADUÄ				
↓								DIREKT				STÅ FÖR KALASET					
↓		3 NOV FIRAS ALLA DAG	KLIPSK						MELLAN UPPSALA OCH GÄVLE						ÄR OBER- OENDE LIBERAL		

Vinn en frälsarkrans!

Ett armband med olika färgade pärlor, var och en avsedd att symbolisera olika facetter av livet. Instruktionsbok medföljer!

LÖSNINGEN INSÄND AV:

Namn _____
Adress _____

Skicka in senast 15 november till: FRISVAR, Brännkyrka församling Svenska kyrkan, 20485625, 125 22 Älvsjö.

Det kom ett mejl...

En dag i augusti landade ett mejl i församlingens info-låda. En hälsning i alla enkelhet från en amatörfotograf. Så här stod det: "Här får ni en bild på er kyrka som jag fotade under ett besök i Stockholm, ni får göra vad ni vill med den. Om ni använder er utav den får ni gärna informera att det är jag som tagit kortet. Ha det så bra! Med vänlig hälsning Stefan Nordin". Denna fina bild delar vi gärna med Brännkyrkabladeets läsare! **Tack Stefan!**



Har du också en fin bild från någon av våra kyrkor? Välkommen att dela med dig! Skicka till brannkyrka.info@svenskakyrkan.se

Brännkyrkabladeet delas ut till alla hushåll i församlingen, även dem som undanbett sig reklam. Detta för att vi inte ska missa någon som verkligen vill ha tidningen. Den delas alltså också ut även till icke-medlemmar. Skulle du vara en av dem som inte är intresserad – bli inte arg på oss för att du ändå fått tidningen. Lägg den bara i pappersåtervinningen! Tack för visad förståelse.

Svenska kyrkan 
BRÄNNKYRKA FÖRSAMLING

Konstutställning *Vårfrukyrkan*

Therese Forslund ställer ut ett antal tavlor ur sin serie "Beginner", målade med akryl. Vernissage lördag 16 november 15–20, Mariasalen. Utställningen hänger till och med 6 december. Öppet onsdag–fredag samt under gudstjänsttid.

**Inte kan väl jag?!
Jo, du kan också!**

Målar du eller tecknar? Har du tavlor hemma som du skulle vilja visa för andra? Du är välkommen att ta kontakt med Kari Malmström om du är intresserad av att ställa ut. Du ansvarar själv för dina alster och för hängning och nedtagning. Ta chansen!

KONTAKT: 08-447 11 09

kari.malmstrom@svenskakyrkan.se



Tack till dig som är medlem i Svenska kyrkan! Du är viktig.

Din medlemsavgift gör det möjligt för oss att:

- Ge stöd och hjälp i enskilda samtal, familjerådgivning och grupper för sörjande.
- Bedriva uppsökande diakoni och ha närvaro ute i samhället.
- Bjuda in till kvalificerad och uppskattad kyrkomusik, utan entréavgift.
- Sköta om och hålla öppna två vackra och rofyllda kyrkorum.
- På öppna arenor bjuda in till gemenskap, samtal och fördjupning för alla åldrar.
- Högtidlighålla stora ögonblick i alla livets skeden.

... och mycket mer.

Vill du gå med i Svenska kyrkan är det enkelt.

Gå in på vår hemsida brannkyrka.org – klicka på "Bli medlem" längst upp till höger och följ instruktionerna.

